

FELLES LUSEBEKJEMPELSEPLAN FOR FISKEHELSENETTVERKET I ROMSDAL

År 2020/2021

Forpliktete parter:

1. **Nettverksleder:** Åkerblå AS
2. **Oppdrettere:** SalMar Farming AS
Rauma Stamfisk AS
Øylaks AS
Mowi AS, Region Midt
Lerøy Midt AS
Prophylaxia AS
Måsøval Fiskeoppdrett AS
3. **Aktuelle fiskehelsetjenester:** Internt fiskehelsepersonell i Mowi AS, Region Midt, internt fiskehelsepersonell i SalMar Farming, fiskehelsepersonell i Åkerblå AS, internt fiskehelsepersonell i Lerøy Midt AS, internt fiskehelsepersonell i Måsøval Fiskeoppdrett AS
4. **Nettverkssekretariat:** Åkerblå AS v. Grunde Heggland

Formål:

Avtalen skal beskrive innholdet i det forpliktende samarbeidet som er inngått mellom alle oppdrettsaktørene av atlantisk laks og regnbueørret i Romsdal Fiskehelsenettverk (videre kalt nettverket) og skal bidra både til best mulig samordna og langsiktige lusebekjempelsestiltak og tiltak også for andre typer smittsomme sykdommer i området. Den skal bidra til best mulig ivaretagelse av helse og velferd for oppdrettsfisken med tanke på lusebekjempelsen, opprettholde lakselusas følsomhet for medikamentelle lakselusmidler, minst mulig smittepress av lakselus til ville lakse- og sjørøretbestander i området, til proaktiv holdning i form av en effektiv erfaringsutveksling og mest mulig miljøvennlig og fiskevelferdsmessig lakselusbekjempelse. Det skal i tillegg arbeides målrettet for på sikt å optimalisere koordinering av utsettene, noe som vil bidra til optimalisering av lusebekjempelsen. En slik koordinering tjener og smittehygieniske problemstillinger vedrørende andre infeksjose sykdommer ved opprettelse av mer hensiktsmessige smittehygieniske fellesområder (ABM) innenfor det geografiske området som dekker opp lokalitetene tilhørende Romsdal.

Samarbeidet forventes på sikt å bidra til bedre økonomisk resultat for avtalepartene, mer forutsigbare rammevilkår for drift og utvikling, og et bedre omdømme for havbruksnæringen.

Grunnleggende forpliktelser:

Hvert selskap er ansvarlig for at myndighetskrav blir etterlevd på alle selskapets lokaliteter. Hvert selskap forplikter seg til å etterleve det samarbeidet som denne avtalen beskriver.

Form og Innhold:

Avtalens er ment å ha en form og et innhold som bidrar til at oppdrettsaktørene oppfyller § 4 i **Forskrift om bekjempelse av lakselus i akvakulturanlegg**. Denne paragrafen gjengis under.

§ 4. Samordnet plan for kontroll og bekjempelse av lakselus

Akvakulturanleggene skal ha en plan for effektiv kontroll og bekjempelse av lakselus. Planen skal være samordnet med andre akvakulturanlegg innenfor et nærmere bestemt geografisk område. Omfanget på det geografiske området skal bestemmes ut fra hydrografiske forhold og plasseringen av akvakulturanlegg, slik at området er egnet for å få til en effektiv kontroll og bekjempelse.

Planen skal beskrive samordnede tiltak som gjennomføres for å ivareta hensyn til ville bestander, og skal spesielt omfatte tiltak som sikrer lavest mulig forekomst av ineffektive stadier av lakselus i sjøen i perioder som er kritiske for ville bestander av laks og sjørørret.

Planen skal minst inneholde følgende:

- a) navn, lokalitetsnummer og kontaktdetaljer for akvakulturanlegg som er omfattet av det geografiske området med samordnet plan,*
- b) begrunnelse for valg av områdets omfang,*
- c) tiltak som gjennomføres i akvakulturanlegg i området for å begrense forekomsten av lakselus og utviklingen av resistens, herunder rutiner for samordnet utsett i og brakklegging av akvakulturanlegg,*
- d) rutiner for samordning av behandlinger gjennom året med tidsrom og tiltaksgrense for disse behandlingene. Dette gjelder også samordnede behandlinger om våren, jf. § 7,*
- e) rutiner for utveksling av informasjon mellom akvakulturanlegg innenfor området som er nødvendig for å gjennomføre samordnet kontroll og bekjempelse. Informasjonsutvekslingen skal minst inneholde opplysninger om gjennomførte behandlinger, resultater fra følsomhetsundersøkelser og tellinger av lakselus.*

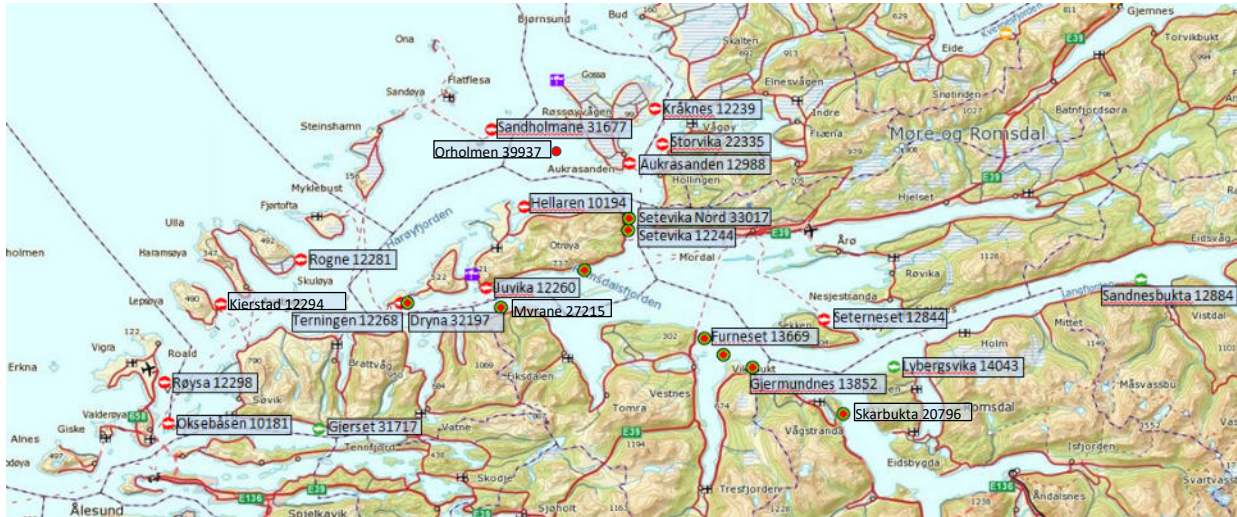
Planen skal til enhver tid være oppdatert, og tiltak skal gjennomføres i samsvar med planen. Planen skal være tilgjengelig på akvakulturanlegget og oversendes årlig til Mattilsynet innen 1. desember. Endringer av planen skal umiddelbart varsles inn til Mattilsynet.

I det følgende beskrives Romsdal Fiskehelsenettverks forpliktende overenskomst som bidrar til at alle oppdrettsaktørene i området kan etterleve denne paragrafen.

§4 a) navn, lokalitetsnummer og kontaktdetaljer for akvakulturanlegg som er omfattet av det geografiske området med samordnet plan:

§4 b) begrunnelse for valg av områdets omfang

Oppdrettsaktørene har funnet et hensiktsmessig geografisk område for samarbeidet sitt med begrunnelse i at man skal kunne ivareta samarbeidet og koordinering av behandlinger på en best mulig måte. Den valgte geografiske avgrensingen av området, er å anse som hensiktsmessig også ut fra at disse lokalitetene erfaringsmessig har større påvirkning på hverandre enn hva de har mot lokaliteter nord og sør for området. Dette ut fra avstander, strøm og buntopografiske forhold. Se kartet, som vises under, synliggjør avgrensningen av Romsdal Fiskehelsenettverk sitt definerte geografiske område. Kartet er et utsnitt av Fiskeridirektoratets kart. Lokalitetsnavn har blitt lagt til kartet.

§4 c) tiltak som gjennomføres i akvakulturanlegg i området for å begrense forekomsten av lakselus og utviklingen av resistens, herunder rutiner for samordnet utsett i og brakklegging av akvakulturanlegg

Oppdrettsaktørene i Romsdal arbeider for å optimalisere en gunstig samordnet brakkleggingspraksis. Oppdrettere samordner brakklegging av lokaliteter i hensiktsmessige soner. En arbeider for at de ulike brakkleggingssonene skal fungere hensiktsmessig, herunder at disse medvirker til at en forhindrer lusesmitte til nyutsatt fisk og bidrar til effektiv lusebekjempelse i perioder med mye stor fisk. Samarbeid og informasjonsutveksling i områder med lokaliteter som påvirker hverandre er avgjørende. Det blir foretatt en samlet evaluering av om sonestruktur bidrar til god luseforebygging og bekjempelse i vinterhalvåret i etterkant av høstperioden der en erfaringsmessig har størst smittepress og utfordringer med lakselus.

Alle oppdrettsaktørene i området gjør det de kan for å sørge for nok ressurser (interne eller eksterne) til å kunne gjennomføre de lusebekjempelsestiltak som til enhver tid er nødvendige. Ved problemer skal oppdrettsaktørene så langt som mulig være hverandre til hjelp, både teoretisk og praktisk i tillegg til at fiskehelsepersonellet bidrar så langt det kan med sin kompetanse.

Oppdrettsaktørene er enige om at man oppnår best mulig ivaretagelse av følsomhet for aktuelle legemidler ved å bruke ikke-medikamentelle metoder for lusebekjempelse i størst mulig grad, samt koordinering i tid, i tillegg til å samkjøre utsett av fisk i hensiktsmessige deler av området. På sikt vil man kunne oppnå positiv effekt ved å samkjøre enda flere lokaliteter med utsetting av fisk.

Hver enkelt oppdrettsaktør skal gjennom sin driftsplan, ha en egen overvåkings- og kontrollplan ift. lakselusbekjempelse i sitt selskap. Denne skal videre være en integrert del av IK-Akvakultur og skal inneholde telling av lakselus, resultat fra bioassays, behandlinger, evaluering av behandling og bruk av leppefisk m.m.

Ikke medikamentelle metoder

Rensefisk skal brukes i størst mulig utstrekning gjennom hele produksjonssyklusen. Oppdrettsaktørene i nettverket er enige om at det skal brukes forebyggende på alle lokaliteter første året i sjø slik at man gjør alt man kan for å unngå behandling. Rensefisk skal brukes der det er formålstjenlig.

Med bruk av rett sort og størrelse av rensefisk i oppdrettsanleggene, ser man ut til å kunne oppnå relativt god lusekontroll også videre i produksjonssyklusen. Medlemmene i fiskehelsenettverket skal dele på alle sine erfaringer fra sin bruk av rensefisk og optimaliserende tiltak for å få best mulig effekt av dem i oppdrettspopulasjonen, samt ivaretagelse av best mulig helse og velferd for rensefisken selv.

Luseskjørt nyttes, særlig på unge fiskegrupper, der det er hensiktsmessig.

Funksjonelle fôr med formål å virke forebyggende for lusepåslag kan brukes i den grad det vurderes som hensiktsmessig, ut fra situasjonen og den dokumentasjon som foreligger.

Det nyttes i stor grad ikke-medikamentelle metoder til avlusing. Metoder med varmebehandling, spyling og ferskvann brukes. Det anses som viktig å ha god kontroll på lusetallene slik at tiltak kan iverksettes tidlig, samt rotasjon mellom metodene så langt det lar seg gjøre. Nettverket følger aktivt med og er enige om å dele på erfaringer angående velferd og effekt av de ulike metodene. Aktørene ønsker å legge til rette for deling av tilgjengelig utstyr der det er hensiktsmessig.

Evaluering og samordning av disse:

Medikamentelle behandlinger skal meldes inn til nettverkssekretariatet. Hver enkelt oppdrettsaktør er forpliktet til å telle lus så tett opp mot behandlingstidspunktet som mulig og for å telle lus på det hensiktsmessige tidspunkt i etterkant av behandling for å få det beste grunnlag for behandlingsevaluering og for valg av metode/medikament seinere.

Evaluering av medikamentell behandling skal alltid vurderes av fiskehelsepersonell og sendes ferdig utfylt til nettverkssekretariatet.

Ved dårlig effekt av aktuell behandlingsmetode, skal en grundig faglig vurdering av fiskehelsepersonell avgjøre valg av middel/metode ved påkrevd gjentatt behandling.

Aktørene har ansvar for å evaluere resultatet av ikke-medikamentelle behandlinger som aktørene gjennomfører. Dersom det er mistanke om redusert effekt for enkelte av metodene som benyttes, skal dette varsles til fiskehelsenettverket. Erfaringer fra IMM-behandlinger vedrørende velferd og effekt deles i nettverksmøter og føres i internt notat.

Alle oppdrettsaktørene i området gjør det de kan for å sørge for nok ressurser, interne eller eksterne, til å kunne gjennomføre de lusebekjempelsestiltak som til enhver tid er nødvendige. Ved problemer skal oppdrettsaktørene så langt som mulig være hverandre til hjelp, både teoretisk og praktisk.

Lusetellinger

Oppdrettsaktørene er forpliktet til å forsikre seg om at personellet deres ute på lokalitetene, er faglig kompetent til å telle lus og til å klare å skille de aktuelle lusestadier fra hverandre. Lus i bedøvelseskar skal samles opp og registreres. Om nødvendig bør aktuelt fiskehelsepersonell jevnlig gjennomgå lusetellingsrutiner på sine rutinebesøk på anleggene. Nettverkets medlemmer erkjenner at det å telle lus på en kompetent måte, er grunnleggende for å gi en mest mulig effektiv lusebekjempelse og koordinering av lusestrategi i et område, og at det er et viktig bidrag til rettferdig etterlevelse og håndtering av gjeldende regelverk. Det er enighet om at tellemetodikken for kontrolltelling ifm. lusebehandlinger skal være den samme som MT krever gjennom Luseforskriften, noe som er vesentlig for at man skal kunne dra nytte av sammenligninger mellom effekter.

Bioassayer

Bioassayer gjennomført de siste 5 år viser dessverre at disse testene har en relativt begrenset effekt sammenlignet med reelt behandlingsresultat i felt. Likevel anses de som viktige for å kunne følge en trend over tid for de ulike midler brukt i et område.

Fiskehelsepersonellens beslutning om hvilke middel som skal brukes i de aktuelle behandlingene bør uansett ikke basere seg på bioassayresultater alene.

§4 d) rutiner for samordning av behandling gjennom året med tidsrom og tiltaksgrense for disse behandlingene.
Dette gjelder også samordnede behandling om våren, jf. § 8 Grenser for lakselus og tiltak.

Generelt

I følge luseforskriften skal det til enhver tid være færre enn 0,5 voksen hunn lus av lakselus i gjennomsnitt per fisk i akvakulturanlegget. Derfor må det gjennomføres tiltak før anlegget har 0,5 voksen holus av lakselus i snitt per fisk i akvakulturanlegget, slik at anlegget ikke overskrider grensen.

Resultater av bioassays som nettverket er blitt enige om å gjennomføre i området, skal være bearbeidet og vurdert før beslutninger om valg av virkestoff blir tatt.

Samarbeidsformer:

Nettverket skal ha regelmessige telefonmøter der de aktuelle oppdrettsaktører og fiskehelsepersonell har møteplikt. Nettverkssekretariatet skal skrive notat fra møtene. Notat skal distribueres alle deltagerne i nettverket.

Nettverket skal også avvikle minimum 1 fysisk møter per år, der også aktuelle representanter fra Mattilsynet blir invitert på deler av møtet som er aktuelt. Nettverkslederen er ansvarlig for at det blir laget kortfattede internt notat fra disse møtene.

Om det skulle oppstå særlige problemstillinger i deler av det geografiske området, kan ulike typer samarbeidskonsepter mellom involverte oppdretteres representanter og fiskehelsepersonell for det aktuelle delområdet, danne grunnlag for å iverksette oppfølgende tiltak. Alle slike evt. lokale tiltak skal bekjentgjøres for alle deltagerne i nettverket, og Mattilsynet om det er aktuelt. Notat fra slike eventuelle mindre samarbeidskonsepter skal tilfalle alle deltagerne i nettverket.

Fellesavlusinger

Selvvalgte samordna avlusinger. I tillegg til forskriftsfestet periode om våren med strengere lusegrense (jfr. § 8 i lakselusforskriften), åpnes det for at det etter beslutning i nettverket også kan gjennomføres andre koordinerte avlusinger (jfr. § 4 d). Dette blir da evt. satt på dagsordenen i nettverksmøter.

§4 e) rutiner for utveksling av informasjon mellom akvakulturanlegg innenfor området som er nødvendig for å gjennomføre samordnet kontroll og bekjempelse. Informasjonsutvekslingen skal minst inneholde opplysninger om gjennomførte behandlinger, resultater fra følsomhetsundersøkelser og tellinger av lakselus.

Nettverkssekretariatet henter informasjon om lusetall fra Altinn og sender ut ferdig utfylt excel-fil til nettverket og Mattilsynet oddetallsuker. Erfaringer fra behandlinger meldes inn i møter i nettverket. Oppdaterte opplysninger vedrørende mistanke om, eller forekomst av Listeførte sykdommer eller andre typer smittsomme sykdommer som har økonomisk betydning (ex. AGD) meldes inn på nettverksmøter. 6

Oppstår det behov for vesentlige endringer av Den felles Lusebekjempelsesplanen for Fiskehelsenettverket på Romsdal, vil det bli utarbeidet en helt ny plan. Den nye planen skal da signeres av alle aktuelle oppdrettsaktører og fiskehelsepersonell og distribueres til alle medlemmene i fiskehelsenettverket og til det/de aktuelle avdelingskontor hos Mattilsynet.

Mindre vesentlige endringer vil bli nedskrevet i internt notat fra aktuelle telefonmøter eller fysiske møter som distribueres slik det er beskrevet lenger oppe i avtalen.

Sjøholt 12. november 2020